

1 Pita Pita mịj ned ak ńu kıl tịkak

¹ Yad Pita, bı Jisas Krais mınım dad ameb bı alap. Yad nıbep bin bı God bırarık ped okok bin bı ne ke ag lak okok, mịj aul ńu kıl tıkebin.

Nıbi ognap Podas mıdebım, ognap Galesia mıdebım, ognap Kapadosia mıdebım, ognap Esia mıdebım, ognap Bitinia mıdebım. Nıbi bin bı karıp lım par okok nıb rek mıdebım. Mınım nıb aul ńu kıl tık yoken, karıp lım ke ke mıdebım okok amek nıñıgabım.

² Bapi God bırarık ped okok nıbep gos nıñıl, bin bı yad mıdenıgal, agak. Nıb ak, God Kaun ne ak gek, nıbi bin bı ne mıdıl, Jisas Krais ageb rek gıñıgabım nıñıl lakañ ne tap si tap tımel gıpıım gac ak lig gi yoknıgab.

Nıb ak, God apıl mal nıbep yımıg nıñıl, dı tep gił, kod mıder, nıbi per nep kapkap sain tıkił mıdenımıb.

*Mıd tep gep magıl cın ak mıdeb God karıp lım
tep ne seb kab ar alan sıňak*

³ Bı Kıt cın Jisas Krais God ne nop tep agın! Jisas Krais Nap ne nop tep agın! Ne nep cınop yımıg yıb nıñıl, Ńı ne Jisas Krais nop ag yokek apıl kımil, kauyan warıkak ak me, Ńı pai ne yıb mıdıl, ne eip per per mıdenıgabın, agıl, gos sek mıdobın.

⁴ God Ńı pai ne mıdobın rek, cınop karıp lım tep ne seb kab ar alan sıňak dı tep gıñıgab. Lım

dai ar wagın aul tap okok ajıl lıl ki gi yonıgab ak pen God karıp lım seb kab ar alan sıňak aknıb ma gınıgab. God tap tep okok nıbep ag lak nıňıl per per nep mıd tep yıb gınıgab. Cınop agıp rek, amıl ne eip per per nep mıd tep gınıgabın.

5 God ne kılıs yıb. Nıbi God nop nıň dıl cıg tep gem, ne nıbep kod mıd tep gił, mıd damıl, nıň kisen ak, nıbep dam karıp lım tep ne ak dad amnıgab.

6 Nıb ak, mıñ mıñ gılıg gi mıdenimıb.

Pen mıñi won sıklol eňap nıbep, bin bı Krais pıs ken mıdebal, agıl, gi timel gel koslam mıdenimıb rek lıp.

7 Bin bı gol taupal okok dagılel yınek, magılseк gol nep mıdeb aka tap acıp acıp sek mıdeb, agıl nıpal. Gol tap yokop rek ak pen nıg giłpal. Pen God nop cıg giłım aka ma cıg giłım ak tap kıb yıb ak me, mıker apek koslam mıdenıgabım nıbak, nop cıg tep giłım aka cıg tep ma giłım ak nıňnıgab. Pen mıker apek, nop cıg tep gılıg gi nep mıdenıgabım ak, Jisas Krais adık gi onıgab nıň ak, God ne nıbep, gi tep yıb giłım, agıl, yıb nıbep gek ar alan amek, nıbep wasu ag damıl, karıp lım tep ne dad amnıgab.

8-9 Nıbi ned Jisas Krais nop udın ma nıpek ak pen nop mıdmagıl lıpım. Nıbi mıñi ak rek nep nop udın ma nıplım ak pen nop nıň dıl, mıñ mıñ yıb giłım. Jisas Krais nop nıň dem, God ne, kaun nıbep per nep komıň mıdenimıb, agıl, nıbep kod mıdeb. Nıb ak me, nıbi mıñ mıñ yıb gi mıdebiń. Cın mıñ mıñ gep won nıbak agın, agıl, mıním ulep gınıgab.

10-11 Bırarık nep Krais Kaun ne bı God mìnım agep okok kırop nab adan mıdıl gos ñek, kırı Krais yur tari tari dıl, kısen tap tep yıb tari tari gìnigab mìnım ak agıl ñuu kıl tıklak. Pen Krais yur dıl kımek, God nıbep yımış nıñıl dı tep gek, mıd tep gìnigabım mìnım aglak nıbak, kırı ke nıñ tep ma gıl, cınop mıñi mıdobın ageb aka bin bı kısen okok ke ageb, agıl, kılıs gıl pıyo nıñlıg git mıdeligipal.

12 Pen Krais Kaun ne gos ñek God mìnım agep bı okok nıñıl mìnım agelak nıbak, God kırop nen agıl ma agak; nıbi mıñi mıdebiım ñın aul nep agıl agak. Mìnım tep agelak nıbak me, God ne Kaun Sıñ seb kab ar alan nıb ag yokek apıl bin bı ognap kırop gos ñek, kırı pen nıbep Jisas Krais mìnım tep ak agel nıpım. God gek nıbi mıñi tap tep tep tari tari nıpım ak, ejol okok, cın abe nıñın, agıl, ma nıpal.

God cınop, “Bin bı sıñ mıdenimib,” ageb

13 Nıb ak, gos yokop ar ognap ma nıñnımib; gos won nıbi ke mıb goj nıbi ke gos git rek nep ma gìnimib; Jisas Krais adık git apıl nıbep dıl tap tep nıñigab, gos ak nep nıñıl, tep gek nıñlıg git, gos sek mıdenimib.

14 Nıbi ned Jisas Krais mìnım tep ak ma nıñıl, gos tımel nıbi ke nıñıl göligipım rek ma gìnimib; nıbi God ñı pai ne mıdebiım ak me, mìnım ne ageb rek ak nep gìnimib.

15 Tari tari gìnigabım ak, God nıbep sık agıp ak ne sıñ mıdeb rek, nıbi ak rek nep sıñ nep mıdenimib.

16 God agak rek God MİNİM eyaŋ ŋu kıl tı̄kıl aglak, “Yad tap si tap tı̄mel gep magıl ak ke ke sı̄ŋak nı̄b mı̄dıl sı̄ŋ mı̄debin rek, nı̄bi ak rek nep tap si tap tı̄mel gep magıl ak ke ke sı̄ŋak nı̄b mı̄dıl sı̄ŋ mı̄denimı̄b,” aglak.

God tap tep yı̄b yokıl, cınop tau adık dak

17 God ne bin bı̄ okok kı̄rop nonım lıl, abramek ma gıp; gıpal gıpal rek nep nı̄nıl nonım lıp. God nı̄g gıp nı̄bak, Bapi cın apım ak, karıp ne seb kab ar alan ma ambım ŋın aul, ne Bı̄ kı̄b aknı̄b ke, agıl, ageb ageb rek nep gınımı̄b.

18-19 Nı̄bi napı̄s nased sı̄kop göligıpal ar ak gıt damıl komı̄ŋ amnígabın, agıl, gıt mer nı̄nem, God nı̄bep dak ak, gol silpa kı̄bap kılnoch tap ki gıp tap yokop okok rek tauıl ma dak. Pen sipsip ŋı̄lök kadlai ma mı̄deb gac ma gıp damıl pak God nop sobok gıt nöligıpal rek ak, Krais damıl ŋag pak lel lakaň ne gol silpa kı̄bap kılnoch ma tauep ak yapek kı̄mak ak me, God nı̄bep tau adık dak.

20 God lım dai wagın aul ma gıt lak ŋın ak, Krais ne ar nı̄bak gınigab, agıl, ag lak ak pen mı̄ñi ŋın kisen aul nep, nı̄bep gıt tep gınig mı̄seŋ owak.

21 God gek, Krais warı̄kek, God Krais nop dı̄ ar i alan yı̄b dak. Nı̄b ak, God nop nı̄n dıl, cı̄g tep gıl, cınop ma kırı̄g gınigab, agıl, gos sek mı̄debīm.

Ai mam okok kı̄rop mı̄dmagıl linimı̄b

22 Nı̄bi God MİNİM nı̄nı̄d yı̄b ak nı̄nıl, ageb rek gem, nı̄bep tap si tap tı̄mel gac ak ma mı̄deb. Nı̄g gıl, nı̄bi ai mam God pı̄s ken mı̄debal okok kı̄rop mı̄dmagıl yı̄b lıpı̄m. Nı̄b ak, nı̄bi kılıs gıl pen pen mı̄dmagıl yı̄b lılı̄g gıt mı̄denimı̄b.

23 God MİNİM nep gek, NİBİ kauyañ NĪ painjañ kisen lakañ sek rek lİpim. Pen komiñ kisen nİb dİpim ak, nonim nap okok ma NĪbal; nonim nap NĪ pai tİk dapel kİmbal. Pen God MİNİM ak, mİNİM per per nep mİdenigab mİNİM komiñ nİbak nep gek, God NĪ pai ne mİdil per per mİdenigabim.

24 God MİNİM ak NĪ kıl tİkıl aglak, “Bin bİ okok magılseklə tap kas kas rek nep mİdebal; yİb kİb dİpal ak mab sİm sİm rek nep mİdeb. Tap nİb okok kasek mİlep gİl yowıp.

25 Pen God MİNİM ak per per nep mİdenigab,” aglak. God MİNİM nİbak, mİNİM tep nİbep ag NĪel nİpim ak nep.

2

Bİ KİB NE KAB KOMIÑ REK PER MİDENIGAB

1 Nİb ak, gİ tİmel gİpim ar ak magılseklə pİs nep kİrig gİl, mİNİM esek apim ar ak pİs nep kİrig gİl, mİNİM nep apim ak pİs nep kİrig gİl, tap tep kİri okok cİn dİpnop agı̄l gos nİpim ak pİs nep kİrig gİl, bin bİ ognap ag jupim ak pİs nep kİrig gİl, gİnitmİb.

2-3 NĪ painjañ kisen tİk dopal okok ci NĪñjın, agı̄l, gos ar nokim ak nep nİpal. Nİb ak rek, NİBİ Bİ KİB bİ tep yİb nİbep dİ tep gİp ak bİr nİpim rek, mİNİM tep ne ci rek NĪñjın, agı̄l, gos ar nokim ak nep NĪñjnitmİb. Ci nİbak NĪñjigabim ak, NİBİ kİb gİl, komiñ mİdep won nİbak wagın ak NĪj tep gİnjigabim.

⁴ Jisas Krais ne kab alap rek. Ne kab yokop alap mer; ne Kab komiñ. Kab komiñ nıbak bin bı ognap yo nıñıl kırıg gıpal ak pen God ne dıl, kab nıbak kab tep aknıb ke agak. Nıbi Kab komiñ nıbak apıl,

⁵ nıbi ke kab komiñ rek lem, God ne kab nıb okok dıl karıp ne gınıgab. Karıp nıbak, Jisas Krais ne karıp nabıc mıdenıgab nıñıl nıbi God nop sobok gep bin bı sıñ mıdıl, tap tari tari God nop tep gıp ak, tap sobok gep rek God nop nıñıgabım. Tap sobok gıt ñeb nıbak sipsip tap okok mer; tap kaun sobok gıt ñeb nep nıñıgabım.

⁶ God Mınım ak ñu kıl tıkıl aglak,
“Nıñım! Yad kab alap taun kib Saion len,
kab nıbak Saion karıp nab sap rek pıñıl nıl
mıdenıgab.

Kab nıbak yad ke ag len,
kab nıbak kab tep aknıb ke mıdenıgab.
Bin bı an an nop nıñ dıl cıg gınıgal okok,
kısen kırı, cın tari gınıg nop nıñ dıpın, agıl,
ma agnıgal yıb,” aglak.

⁷ God nıb agek, bin bı nop nıñ dıpım okok, kab nıbak kab tep aknıb ke rek lıñıgab; pen bin bı nop ma nıñ dıpal okok, God Mınım ak ñu kıl tıkıl aglak,

“Kab yo nıñıl kırıg gılak kab ak nep
mıñi karıp nab sap kılıs yıb nab alan dım
mıdeb,” aglak.

⁸ Pen mınım alap aglak,
“Kab nıbak nep, bin bı amıl tob pıñıl gınıgal;
kab nıbak nep, bin bı apıl, yap paknıgal,”
aglak.

Krais mìnìm tep ak ma nìñ dìpal ak me, ap yap pakpal. Pen kiri ap yap pakpal ak, God gìnìgab agak rek nep gip.

9 Pen God ne ke nìbep dìl, yakam ne ke ag lìp. Nìbi Kin tap sobok gep bin bì ne mìdebim. Nìbi bin bì sìñ ne mìdebim. Nìbi God yakam ne ke mìdebim. Nìg gip ak, nìbi bin bì okok nìb okok nìb, God ne tap tep aknìb ke gip ak ag mìsen agìl, ned kìslìm nab okok mìdil, koslam gi ajöligipim ak pen God ne gek, mìñi melik tep ne nìñil tag tep gipim, mìnìm nìbak mìsen agnìgabim. Nìb agìl, yìb ne agem ar amnìgab.

10 Ned God bin bì ne ma mìdeligipim, pen mìñi bin bì ne ke mìdebim. Ned God nìbep yìmìg nìñil ma dìp, pen mìñi nìbep yìmìg nìñil dìp.

God bin bì ne mìdebim rek, mìd tep gìnìmìb

11 Nìb ak, bin bì nìñep tep yad okok. Lìm dai wagin aul karip lìm nìbi yìpid git mer, yokop apìl melik kìn mìdebim. Nìb ak, tap si tap tìmel lìm dai ar wagin aul mìb gon gos gip tap okok, mìdmagil lìl gem ma amnìmìñ. Tap nìb okok gos nìñil gem amek, kaun nìbi eip pen pen gek, ap yap paknìmìb rek lìp.

12 Bin bì God bin bì ne ma mìdebal okok eip mìdebim ak, gi tep yìb gi mìdenimìb. Nìg gem, nìñ ognap, nìbep, gi tìmel gipim, agìl, ag junìgal ak pen kiri gi tep gipim ak nìñil, kìsen Jisas Krais onìgab nìñ ak, gi tep gipim rek ag yìkenìgal, God yìb ne ak agel ap rannìgab.

13-14 Bì Kìb bin bì ne mìdebim rek, bì kìb nìbep lìm dai ar wagin aul kod mìdebal okok agnìmel rek gìnìmìb. Kin nìbi bì kìb yìb mìdeb ak me,

mìnìm ne ak nìñìl, bì ne ag yokek apìl nìbep kod mìdebal okok mìnìm kìri magìlseк nìñìl gìnìmìb. Bì kìb nìb okok, bin bì gì tep gìnìgal okok kìrop dì tep gìnìgal; pen bin bì gì tìmel gìnìgal okok kìrop mìnìm kìb agìl, yur pen nìñìgal. Tari gìnìg: God bì nìb okok wög nìbak gìnìmel, agìl, ag lak.

15 Pen God nop tep gìnìgab ak, nìbi gì tep gìlgìg gì nep mìdem, bin bì gos ma mìdeb okok nìbep mìnìm tom agìl ag junìmel rek ma lìnìgab.

16 Bin bì ognap, ke nìpìm rek gìnìmìb, apal. Nìbak tep pen gos nìbak nìñìl, tap si tap tìmel alap ma gìnìmìb. God bin bì wög gep ne mìdebìm rek, tari tari gìnìg gìnìgabìm ak, ne ageb ageb rek nep gìnì, agìl, gìnìmìb.

17 Bin bì gep okok abe bin bì yokop okok abe mìnìm kìrop nìñìmìb. Ai mam Krais pìs ken mìdebal okok kìrop mìdmagìl lìnìmìb. God ne Bì kìlìs aknìb ke, agìl, sìskol dìl nìñìmìb. Kiñ ne bì kìb, agìl, mìnìm ne ak nìñìmìb.

Cin Krais nop kisen gìl, mìker ap onìmìj, ma pìriknìgabìn

18 Nìbi Krais bin bì ne mìdìl, bì ognap kìrop mìñ wög rek gìpìm ak, bì kìb nìbi okok dì tep gìl, agnìmel rek nep gìnìmìb. Nìbep gì tep gìl kapkap mìd tep gìpal bì okok nep mer, kìlìs yìb gìpal bì okok ak rek nep, dì tep gìl, agnìmel rek nep gìnìmìb.

19 Pen nìbep gì tìmel genìgal ak, God nop gos nìpìm rek, kìrop gos tìmel ma nìñenìgabìm ak, God nìbep dì tep gìnìgab.

20 Pen nìbi gì tìmel gem, nìbep pakenìgal ak, kìrop gos tìmel ma nìñìgabìm ak ma agebin;

nīg genīgabīm ak, God nībep dī tep ma gīnīgab. Pen nībi mīd tep gem, nībep gī tīmel genīgal ak, kīrop gos tīmel ma nīnīgabīm ak agebin; nīg genīgabīm ak me, God nībep dī tep gīnīgab.

21 Nībep mīker ñel kapkap nep mīdenīmīb, agīl, God nībep dak. Nīb ak, Krais cīnop nen agīl, yur dak gos ak nep nīnīmīb. Nībep mīker ñel, gos par ma nīnīmīb. Krais ne gak rek gīl gem amnīmīñ.

22 “Ne tap si tap tīmel alap ma gak; mīnīm tom alap ma agak.”

23 Krais nop ag juelak, ne pen kīrop ma ag juak. Nop gī tīmel gelak, ne yur dīl kīrop mīnīm pen pen ma agak. Nap ne mīnīm kīb yīpīd gīl nep ageb ak, yīp kod mīdenīgab, agīl, gos ar ak nep nīñ mīdek.

24 Krais nop mab bak alanj ñag pak lel, ne tap si tap tīmel gīpīn okok magīlsekk, mīb gon ne ke dīl kīmak. “Yād tap si tap tīmel kīrop dīl kīmen, tap si tap tīmel gep gos won kīri ak kīmīl, kīri komīñ amīl, gī tep gīlīg gī mīdenīmel,” agīl, tap si tap tīmel cīn okok, mīb gon ne ke dīl kīmak. Krais ne yur kīb dak ak me, nībep mīñak gak ak komīñ līp.

25 Nībi kaj sipsip okok ke ke pīñīl amīl apīl gīl ambal rek mīdelīgīpīm ak pen nībi mīñi Bī Kaj Sipsip Mīkep, Bī kaun nībep kod mīd tep gīp ak, nop bīr adīk gī opīm.

3

Bī ber gon

1-2 Pen n̄bi b̄ sek bin m̄debiṁ okok, n̄bep ak rek nep m̄n̄im agn̄ig gebin. Naḡimil s̄ikop agn̄imel rek n̄ñjil, ḡi tep ḡin̄imib. Naḡimil s̄ikop Jisas Krais m̄n̄im tep ak ma denigal ak, tari ḡin̄ig m̄n̄im tep ak ma d̄pan, aḡil, ma agn̄imib. Pen n̄bi ke ḡi tep ḡil k̄rop d̄i tep gem me, bin yad ak Jisas Krais nop c̄ig ḡil ḡi tep ȳib ḡip, aḡil, nop n̄ñj d̄n̄igal.

3 Pen bin k̄il tep m̄don, aḡil, tap t̄ib kadig kasek nep t̄imel ḡin̄igab okok l̄n, aḡil, ma n̄ñjn̄imib. K̄imkas malik̄il, walij tep tep ȳimil, tap tep tep kab gol d̄il ḡipal okok d̄i m̄ib gon̄ t̄ib kadig ḡil, ma ḡin̄imib.

4 Bin sain m̄diil, gos n̄ñj tep ḡil, kal ma juil, bin b̄i okok eip kapkap m̄id tep ḡin̄imib. N̄ig ḡi tep genigabim ak, tap tep n̄ib okok m̄idmaḡil nab n̄bi adan̄ m̄deeb rek, bin b̄i udin ma n̄ñnjigal pen God udin ne ak, tap k̄il tep akn̄ib ke rek l̄n̄igab. Tap k̄il tep tep n̄ib okok ki ma ḡin̄igab; per per nep m̄idenigab.

5 Tap k̄il tep n̄ib okok m̄idmaḡil nab adan̄ kab gol rek m̄deeb ak, ap̄is c̄in God nop n̄ñj d̄oligipal okok d̄il k̄iri ke t̄ib kadig ḡoligipal; k̄iri n̄igmil s̄ikop k̄rop m̄n̄im ak n̄ñjoligipal.

6 Bin Sara n̄igmil Ebrahim nop, b̄i k̄ib yad, aḡil, m̄n̄im agoligiprek nep d̄il goligip. N̄bi ma p̄irik̄il, Sara goligip ak rek ḡi tep genigabim ak, Sara pai ne ȳib rek m̄idenigabim.

7 Pen n̄bi bin sek b̄i m̄debiṁ okok, n̄bep ak rek nep m̄n̄im agn̄ig gebin. Bin okok b̄i rek k̄ilis ma m̄debal rek, bin n̄bi okok d̄i tep ḡin̄imib. God n̄bep b̄i okok nep d̄il, bin okok k̄rop ma k̄irig ḡip; n̄bep b̄i okok ȳimig n̄ñjil d̄ip rek, bin

okok krop ak rek nep yimig nijil dip. Bin nibi okok krop kod mid tep genigabim ak me, God nop sobok gem, minim nibep ak nijngab.

Jim nil midenimib

8 Minim ag junig gebin. Nibi ai mam Krais pis ken midebim okok magilsek gos ar nokim nep nijnimib; ai mam ognap yur denimel, krop yimig nijnimib; ai mam ognap miñ miñ genimel, nibi ak rek nep miñ miñ ginimib; ai mam pen pen midmagil lil, pen pen yimig nijil di tep ginimib; yad bin kib, yad bi kib, agil, gos ak ma nijnimib.

9 Bin bi ognap nibep gitimel genimel, krop pen gitimel ma ginimib. Nibep ag juenimel, krop pen ma ag junimib. Nibep tari tari genimel, God nop sobokgil agnimib, krop git tep gil kod midenimin, agnimib. Tari ginig: God nibep dip ak, nibi bin bi okok krop git tep ginimib, agil, dip. Nig genigabim ak, God nibep ak rek nep git tep ginigab.

10 God Minim ak nu kil tikil aglak,
“Bin bi mid tep gil, milep yib lil kimin, agil nopal
okok,
minim tom, minim timel ma agnimel.

11 Pen tap si tap timel gipal ar ak kirig gil, git tep
nep gil,
gos kilis nijil, jem nil midon, agil, kapkap
sain tikil nep midenimel.

12 Tari ginig: bin bi God Minim ageb rek nep
gipal okok,
Bi Kib krop kod mid tep gil,
nop sobok genigal minim krop ak nijngab;

pen bin bî gi tîmel gîpal okok nîjek, mîlik yonîgab,” aglak.

Mîd tep gem, nîbep gi tîmel genîmel, ma pîrîknîmîb

¹³ Gî tep gin, agîl, kîlis gem amek, bin bî ognap nîbep yur ma nînîgal.

¹⁴ Pen nîbi gi tep gem nîbep gi tîmel genîmel ak, mîñ mîñ ginîmîb. Bin bî nîbep gi tîmel gîpal okok kîrop ma pîrîkîl, gos par ma nîjnîmîb.

¹⁵ Pen mîdmagîl nab nîbi adan ak, Krais ne nep Bî Kîb, agîl, yîb ne agem ar amnañ. Pen nîbi per nep gos nînjîg gi mîdenîmîb, bin bî ognap, tari ginîg gos sek mîdebîm, agîl ag nîjel, kîrop dî tep gił, mînîm sisain agîl, Krais mînîm tep ak kîrop ag ñî tep ginîmîb.

¹⁶ Pen ag nînîgabîm ak, cîn mînîm tari agon God nop tep ginîmîj, agîl, ag nînîmîb. Krais nop cîg gił, gi tep genîgabîm ak, bî okok nîbep ag junîg gebal okok, kîrop nabîj gek kîrig ginîgal.

¹⁷ Nîbi gi tep gem nînjîg gi, God kîrop nîjebir kîrig gek, nîbep gi tîmel genîgal ak, mînîm ma mîdeb. Pen nîbi gi tîmel gem, nîbep gi tîmel genîgal ak, God nop tep ma ginîgab.

Krais kîmîl gac cînop lig gi yokak

¹⁸ Nîbi gi tep gem, nîbep gi tîmel genîmel ak, mînîm ma mîdeb, agesin ak, Krais ne Bî tep pen nop gi tîmel gel kîmak. Ne gi tep nep golîgîp ak pen nîbi bin bî tap si tap tîmel gîpîm okok, God eip tîg jîm nînîgain, agîl, kîmak. Mînek nokîm yîb kîmak; kîsen kauyan ma kîmnîgab. Krais mîb gon ñag pak lel kîmak ak pen Kaun

ne ma k̄imak. Kaun ne komiñ m̄idil, ne kauyanj warikak.

¹⁹ Kaun ne n̄ig gek ne amil, bin bi ned k̄imil am miñ m̄idelak okok k̄rop miñim tep ne ak ag ñak.

²⁰ Bin bi miñ m̄idelak okok, Noa m̄idek ñin ak, God miñim ak ma niñ d̄ilak ak pen God k̄rop miñim kib ma agak; miñim yip niññigal aka agil, kod m̄idek. God kod m̄idek niñlig git, Noa nop niñ magöb ginimin, agak wög niñbak git damil, bin bi konjai mer, Noa apilgon aknib jil onjd ak nep niñ magöb karip miñan adan amil, niñ nab adan am m̄idil mid damil, God gek komiñ amnilak.

²¹ Pen niñ magöb karip miñan am m̄idel, niñ ak k̄rop dap ranek, komiñ amnilak niñbak rek, miñi c̄in Jisas Krais k̄imil warikak miñim ak niñ d̄il, niñ pakil, ak rek nep komiñ amniñgabın. Pen niñ pakpin ak, miñ gonj acir lig git yokin, agil, ma pakpin. Krais c̄inop nen agil, k̄imil kauyanj warikak rek, God gos midmagil c̄inop nab adan niñil acir alap ma m̄ideb. Gos niñbak nep niñil, niñ pakpin. God ne miñim kiliñ niñid niñ ag lak me ak.

²² Krais ne pen k̄imil warikil, am karip lim seb kab ar alan siñak amil, God niñmagil yipid pis kid ar m̄ideb niñil ejol okok abe, kijeki tap kiliñ m̄ideb okok abe, magilsek mok ne okok m̄idebal.

4

Miker dilig git, nag timel ned nib ar ak kirig gin

¹ Krais miñ gonj ne yur kib dak rek, c̄in ak rek nep yur dinigabın, agil, gos niñbak nep niñlig git midenimib. Tari ginig: bin bi miñ gonj kiri yur

kib dipal okok, tap si tap timel gin, agil, gos ak ma nopal.

² Nip nibak tikil, nip titi lim dai wagin aul mi'b gon midenigabin ak, God nop tep ginimij ar ak nep gin, agil, midmagil kiri ke wariknigab ar ak ma ginigal.

³ Nibi ned bin bi God Minim ma nip dipal okok rek gi mideligipim. Gos timel nijil, bin si bi si git, nig kilis nib sakollil, tap kojai yib nibil, abramek git, tap tom God ma sobok ginimib ageb tap okok sobok giliq gi mideligipim.

⁴ Mi'ni pen, bin bi God Minim ma nip dipal okok, nibi mid tep giipim ak nijil, tari ginig cin eip mogim gil abramek ma giipim, agil, nibep ag jupal.

⁵ Pen ulep mideb, Bi Kib bin bi komij midebal okok abe, bin bi bir kimbal okok abe, tari tari giipal okok, tari ginig nig giipim, agil, minim kib agek, kiri tari tari giipal okok magilsek nop ag misen lini gal.

⁶ Bin bi magilsek kimbal rek kimil, mi'b gon kiri pis nep ki gi yowip ak pen kaun amil, God komij mideb rek ak komij midenigab, agil, Krais minim tep ne ak bin bi bir kimlak okok krop ag nak.

God wog cinop ar ke ke agip rek, gi tep gin

⁷ Ulep mideb, tap tari mideb okok magilsek kir ginig geb. Nib ak, gos nip tep gil, kapkap mid tep gil, God nop sobok ginimib.

⁸ Pen minim kib yib ak, nibi Krais bin bi per nep pen pen midmagil yib liliq gi midenimib. Nibi pen pen midmagil liliq gi midenigabim ak,

Krais bin bî ognap tap si tap tîmel gîl nîbep ñîn konjai nep gî tîmel genîmel ak, nîbi kasek nînjîl yem gînîgabîm.

9 Krais nîj dîpal bin bî ognap karîp nîbep apenîmel, nîbi akal nîb mîdîl karîp yad apebîm, agîl, ma agnîmîb; kîrop ag wasu dînîmîb.

10 God bin bî yîmîg nînjîl dî tep gîl, kîrop gos tep ke ke ñîb. God gos tep nîbep ñîb nîbak, nîbep nep mer, ai mam Krais bin bî ne mîdebal okok kîrop magîlsekk ak rek nep gos nînjîl ñîb. Nîb ak, God nîbep gos tep ñîb nîbak nînjîl, ai mam okok kîrop gî tep gînîmîb.

11 God nîbep gos tep ñek, nîbi bin bî okok kîrop ag ñînîgabîm ak, gos nîj tep gîl, God Mînîm tep ak yîpîd gîl nep ag ñînîmîb. God nîbep gos tep ñek, nîbi bin bî ognap wög gî ñînîgabîm ak, God nîbep kîlîs ne ñîb ak dîl, bin bî okok kîrop wög gî ñînîmîb. Nîg genîgabîm ak, Jisas Krais bin bî ne mîdebîm ak nînjîl, kîri God yîb nop ak agel ar amnîgab. Jisas Krais, Bî kîlîs yîb ak nep, nop tep aglig gî, yîb ne per per agon ar amnañ. Nîb aknîb rek tep.

*Krais bin bî ne mîdebîm rek, nîbep mîker
ñînîgal*

12 Ñîbemmam tep yad okok. Krais nop cîg wös gînîgal aka kîrig gînîgal, agîl, bin bî ognap cînop yur kîb mab mîlanj rek ñîbal ak, cînop tarî gînîg nîg geb, agîl, gos ak ma nînjîmîb.

13 Krais bin bî ne mîdobîn ak me, nop gîlak rek cînop gebal, agîl, miñ miñ gîlîg gî mîdem me, ne melîk tep yîb ne sek onîgab ñîn ak, nîbi miñ miñ gîlîg gî mîdenîgabîm.

14 Nıbi Krais bin bı ne, agıl, nıbep ag juenımel, mıñ mıñ gılıg gı mıdenımıb. God Kaun melık tep yıb sek ak cınop eip mıdeb ak nıñıl me, nıg gebal, agıl, mıñ mıñ gılıg gı mıdenımıb.

15 Nıbi cıp ma ñagnımıb; tap si ma dıñımıb; bin bı ognap kırop gı tımel ma gınımıb; tap nıbi rek agıl ma agnımıb. Nıbi nıg gıl yur dıñıgabım ak, nabıñ gınıgab. Pen gıl yur dıñıgabım ak, nabıñ ma gınıgab.

16 Pen nıbi Krais nop nıñ dıl ne ageb rek gıpıım rek, nıbep mıker ñenımel, nabıñ ma gınıgab. Krais bin bı ne mıdobın rek, cınop nıg gebal, agıl, tep gek nıñlıg gı, God yıb ne agem ar amnañ.

17 Ulep mıdeb, God bin bı mınım kıb agnıgab. Ne wagın gıl bin bı ne ke mınım kıb agnıgab. Pen cın bin bı ne ke koslam mıdenıgabıñ ak, bin bı mınım tep ne ma nıñ dıpal okok kıri titi gıl mıdenıgal?

18 God Mınım ak ñu kıl tıkkıl aglak,
“Bin bı God ageb rek gıpal okok
koslam yıb komıñ amnıgal;
nıb ak, bin bı God Mınım ma nıñ dıl,
tap si tap tımel gıpal okok, kıri titi gıl komıñ
amnıgal?” aglak.

19 Nıb ak, God mıker cınop ag lak rek nep dıñ, agıl gos par ma nıpın. Bı Kıb cınop gı lak ak, abramek ma gınıgab pen ne ned agak rek nep cınop dı tep gınıgab, agıl, gos ar ak nıñıl, gıl tep nep gılıg gı gon amnımın.

5

Bin bı Krais nıñ dıpal okok bı kodep mıdıl,

kırop kod mıd tep gìnimb

¹ Bin bı Krais nıñ dıpal okok kırop bı kod mıdep mıdebim okok, nıbep mınım agníg gebin. Wög nıbi gıpım nıbak rek, yad ak rek nep bin bı Krais nıñ dıpal okok kırop kod mıdebin. Krais yur kıb dek ak, yad nıñ mıdenek. God ne Krais melik tep yıb ne bin bı okok magılseк kırop yomenıgab nıñ ak, yad amił nıñ mıdenıgai. Nıb ak, yad nıbep mınım nıbaul agníg gebin.

² Bı kaj sipsip mıkep okok kaj sipsip kiri mık tep gıpal rek, God bin bı ne ke nınmagıl ar nıbep lıp okok, kırop kod mıd tep gìnimb. Bin bı ognap nıbep neb neb gıl agel, God wög ak ma gìnimb. Manı tap okok dın, agıl, God wög ak ma gìnimb. Mıñ mıñ gılıg gı, tep gılıg gı nep God wög ak gìnimb. Nıg genıgabım ak, God nop tep gìnigab.

³ Cın bı kıb mıdobın, agıl, God sipsip ne okok kırop ma ag gìnimb. Nıbi ke gı tep gem, nıbep nıñıl ak rek nep gìnigal.

⁴ Ar nıbak gem, Bı Sipsip Mıkep Nap yıpıd gıl ak apıl, usajıl bad kılıs per per nep mımelik gı mıdenıgab ak nıbep nıñigab.

Yıb cın ke ma dap ranıñ; gos yıpıd gıl nep nıñın

⁵ Pen nıbi bı praj okok, bı pobıñ nıbep kod mıdebal okok agnímel rek nıñnımib. Nıbi magılseк, Krais bin bı ai mam okok nıñıl, kiri bin bı sıkol, cın bin bı kıb, agıl, gos ak ma nıñnımib. God Mınım ak nıu kıl tıkił aglak,

“God bin bı cın bin bı kıb mıdobın apal okok
kırop yo nıñıl,

bin bı cın bin bı sıkol mıdobın apal okok,
kırop yımig nıñıl, dı tep yıb gıp,” aglak.

6 Nib ak, God Bi kılıs aknib ke ak nop niñil kaunan díl, ageb rek gñimib. Niñ genigabim ak, niñ kisen ag lak ak, ne gek, nibi bi kib rek midenigabim.

7 God ne ke nibep kod mid tep giip rek, miker midonimin, magilek dñ ñinmagil ar ne ak linimib.

8 Pen per per gi jin gilig gi midil, niñ tep gilig gi midenimib. Kaual maual bi nibi ak kijeki, kain kib layon minim kib agip rek tigon tigon amil, bin bi alap su niñjin, agil, piyo niñlig gi ap ran ap yap gi ajeb.

9 Kijeki niñ giip ak, cinop nep ma giip; Krais bin bi ai mam cin karip lim tigon tigon magilek kirok ak rek nep giip, agil, kijeki nop mer agil, Krais minim tep ak niñ di kılıs gilig gi midenimib.

10 God bin bi yimig niñil, di tep yib giip rek, nibi per per Krais bin bi ne midem, agil, karip lim tep yib nibep ag lak ak me, won aul nibep gi timel gel yur dipim ak pen won sicol eñap God ne ke apil kılıs ne nibep ñek, nibi Krais nop niñ di kılıs gi, nop cig tep yib gi, bin bi kılıs ne midil, mid tep yib gñigabim.

11 God per nep per nep Bi kılıs aknib ke yib middeb! Nib aknib rek tep.

Minim dai won ognap

12 Mam tep yad Sailas cir mal siñaul midobir. Minim nibep agebin aul ne nu kıl tikeb niñil yad mij ulep aul nibep yoknigain. Mam nibak, gos cin niñin rek niñip. Nibep minim kılıs agil, minim sicol nu kıl tikesin nib aul, God bin

bî mapin nîjep magîl yîpîl yîb ak nep tîkesin. Mînîm nîbaul, mînîm nîjîd yîb, agîl, nînlîg gî nep mîdenîmîb.

¹³ Pen Krais bin bî ne mîdebal taun kîb Babilon sînjaul nîbep, “Mîdebîm?” agebal. God nîbep ag lak rek, bin bî nîb okok ak rek nep ag lak. Ñî yad Mak nîbep ak rek nep, “Mîdebîm?” ageb.

¹⁴ Krais bin bî nanai namam nîbi okok, mîdmagîl lîl pen pen ag wasu dîl, mîkem bom sîlokñîmîb. Krais bin bî ne mîdebîm okok, Krais nîbep magîlsekk dî tep gek, nîbi kapkap sain tîk mîd tep gîlîg gî mîdenîmîb.

MINIM KOMIN

**The New Testament in the Minimib dialect of the
Kalam language of Papua New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Minimib long Niugini

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Minimib (Minimib dialect of Kalam)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c3b0a7e5-6c23-5e97-9419-62054c911996